

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต ณ นราธิวาส

ปัจจุบันผู้คนต่างให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวมากขึ้น เพราะเป็นการเปิดโลกทัศน์ สร้างสีสันและประสบการณ์ให้กับชีวิตอีกแนวหนึ่ง ทำให้เกิดการเรียนรู้ ความเพลิดเพลินบันเทิงใจ บวกกับความสนุกสนานและมนุษยสัมพันธ์ภายในกลุ่มเพิ่มขึ้น

นราธิวาส จังหวัดเล็ก ๆ ใต้สุดของสยามประเทศ เป็นดินแดนแห่งความเงียบสงบ (ถ้าไม่คิดว่ามีเหตุการณ์) อุดมไปด้วยธรรมชาติและประเพณีวัฒนธรรมอันหลากหลาย ทั้งไทยพุทธ มุสลิม จีน คริสต์และอื่น ๆ สถานที่ท่องเที่ยวก็มากโข ทั้งภูเขาสวย น้ำตกใสเย็นแลเห็นตัวปลา (นี่ชอบขึ้นมาจับใจทีเดียว) ทะเลสวยแบบประมาณโรแมนติคทั้งหาดนราทัศน์และหาดอ่าวมะนาว (แต่น้ำก็ไม่เปรี้ยวแบบชื่อยังคงรักษาความเค็มไว้อย่างคงทนถาวร) รีสอร์ทก็มีแต่ไม่มากเท่าจังหวัดอื่น ที่สำคัญจังหวัดนราธิวาสยังเป็นเป็นที่ตั้งของพระตำหนัก“ทักษิณราชนิเวศน์”อยู่อำเภอเมือง

นราธิวาส ห่างจากตัวเมืองประมาณ 8 กิโลเมตร และใกล้ ๆ พระตำหนักนี้เอง ก็เป็นที่ตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2525 ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบล กะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ นับเป็นหน่วยงานแรกที่มีการทำงานแบบบูรณาการ ตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และได้มีพระราชดำริในหลายวโรกาสที่ให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการศึกษาและพัฒนาพื้นที่พรุแบบผสมผสาน และให้ความสำคัญกับการขยายผลการพัฒนาไปสู่พี่น้องเกษตรกรที่ประสบปัญหาด้านที่ดินทำกิน ซึ่งมีพระบรมราโชบายในการเสริมสร้างการเรียนรู้แก่ประชาชนในชนบท เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในระดับ “พออยู่ พอกิน” เสียก่อน ส่วนการบริหารงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ นั้น มีผู้แทนจากกรมพัฒนาที่ดินเป็นทำหน้าที่เป็น ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารงาน ดูแลรับผิดชอบและประสานงานในการดำเนินงาน และ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ แห่งนี้ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเชิงพัฒนาทั้งการเกษตรและการอนุรักษ์ อีกทั้งเป็นศูนย์ให้บริการข้อมูล ณ จุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ ในด้านการพัฒนาต่างๆโดยจัดแสดงไว้ในรูปแบบ “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” นำผลสำเร็จของโครงการไปเป็นแบบอย่างในการพัฒนาพื้นที่พรุ ที่สำคัญศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ นับเป็น

ต้นแบบของการพัฒนาพื้นที่พรุที่ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นที่ประจักษ์ชัด เกษตรกรรู้จักทำหากิน และใช้ประโยชน์ที่ดินมากขึ้น อันเป็นผลต่อการพัฒนาพื้นที่พรุเพื่อการเกษตร ให้แก่พื้นที่อื่นต่อไป บนพื้นที่ 510 ไร่ ของ “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” ภายใน ศูนย์ศึกษาการพัฒนา

พิบูลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งได้จัดแสดงไว้ เพื่อให้พี่น้องประชาชน นักวิชาการ นักเรียน นักศึกษา และ นักวิชาการเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการได้มาศึกษา เรียนรู้ ทั้ง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งดิน น้ำ พืช สัตว์ ประมง ป่าไม้ อุตสาหกรรม และสาธารณสุข ซึ่งทุกท่าน สามารถเข้ามาเรียนรู้รายละเอียดหรือทดลองฝึกปฏิบัติจน ชำนาญ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ได้อย่าง ลงตัว เช่น

ด้านดิน ดำเนินงานโดย งานพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน เน้นการปรับปรุงพัฒนา ที่ดินในพื้นที่ของศูนย์ฯ โดยเฉพาะการศึกษาทดลองวิจัย โครงการแก้งดิน ซึ่งเป็นโครงการหา แนวทางในการปรับปรุงดินเปรี้ยวให้สามารถเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจได้ ตามแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานแก่เจ้าหน้าที่มาอย่างต่อเนื่องจนประสบผลสำเร็จ สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ ที่ราษฎรประสบปัญหา ทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับการ ปรับปรุงบำรุงดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างต่อเนื่องจนเกษตรกรมีความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้น และรู้จักใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์ทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ดังนั้นพื้นที่ส่วนใหญ่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิบูลทองฯ จึงเป็นแปลงสาธิต ทดลอง วิจัยด้านดิน เพื่อเป็นต้นแบบใน การพัฒนาที่ดินที่มีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เกษตรกรสามารถมาศึกษา เรียนรู้และฝึกปฏิบัติ จาก พื้นที่จริง เช่น โครงการแก้งดิน ซึ่งเป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงคิดค้นการ

ทดลองเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวให้สามารถ ปลูกพืชเศรษฐกิจได้ จนประสบผลสำเร็จ และได้รับการ จดสิทธิบัตรการประดิษฐ์ เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2550 โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ แปลงทดสอบการปลูก พืชผัก พืชไร่ ไม้ผลและที่สำคัญคือแปลงทดสอบการ ปลูกข้าว โดยเฉพาะข้าวพันธุ์ดี พันธุ์พื้นเมือง ให้ผลผลิต

สูงและเป็นที่นิยมบริโภคของพี่น้องประชาชนในพื้นที่

ด้านปศุสัตว์ ดำเนินงานโดย งานปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ ดำเนินการ สาธิตการเลี้ยงและ ดูแลสุขภาพสัตว์ ทั้งสัตว์ปีกและสัตว์เคี้ยวเอื้อง ทั้งในโรงเรือนและที่โล่งแจ้งอย่างถูกสุขลักษณะ

การปลูกหญ้าอาหารสัตว์ในพื้นที่พรุ และส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์ชนิดต่างๆ เช่น แพะนม เปิดเทศ ไข่พันธุ์พื้นเมืองลูกผสม แกะเนื้อ อีกทั้งวาง ล้วนสร้างรายได้เสริมในครัวเรือน นอกจากนี้จัดฝึกอบรมให้ความรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้กับเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้กับเกษตรกรในเบื้องต้น เพื่อให้เกษตรกรรู้จักประกอบอาชีพ การเลี้ยงสัตว์อย่างยั่งยืน

ด้านประมง ดำเนินงานโดย งานประมง ศูนย์วิจัย และพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา กรมประมง ดำเนินการ สาธิตการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์ปลาน้ำจืดในบ่อดินเปรี้ยว เช่น ปลาแรด ปลาบ้า ปลานิล เต่า กบ การอนุบาลลูกปลาใน บ่อซีเมนต์ รวมไปถึงปลาสวยงามในพื้นที่พรุ และจัด ฝึกอบรมถ่ายทอดให้ความรู้การฝึกปฏิบัติการเลี้ยงปลาอย่าง เป็นอาชีพสู่พื้นที่จริงของเกษตรกร ได้อย่างเหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ

ด้านพืช ดำเนินงานโดย งานวิชาการเกษตร กรมวิชาการเกษตร และ งานส่งเสริม การเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการปลูกพืชผัก พืชไร่ ไม้ผล ปลอดภัยจากสารพิษ และ พืชแซมในสวนยางพารา ช่วยเพิ่มผลผลิตและรายได้ตลอดปี สาธิตการปลูกพืชแซมในสวนยางพารา รวมไปถึงการเพาะเห็ด ทั้งไม้ผลและไม้ดอก เพื่อการใช้ประโยชน์ของพื้นที่อย่างคุ้มค่า อันนำไปสู่ ความเป็นอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างยั่งยืน

ด้านป่าไม้ งานป่าไม้และนิทรรศการป่าพรุ ดำเนินการปลูกไม้ป่าพรุ รวมทั้ง ป่าเสม็ดขาว เพื่อศึกษา ความแตกต่างของพรรณไม้ในป่าพรุ ระบบนิเวศน์ป่าพรุ และพรรณไม้ตามป่าทั่วไป การแปรรูปไม้เสม็ดขาวเป็น เฟอร์นิเจอร์ ของที่ระลึก และสถานีทดลองปลูกพรรณไม้ ดำเนินการเพาะกล้าไม้ประดับ ไม้โตเร็วและไม้มีค่า ไว้ เพื่อแจกจ่ายให้กับผู้สนใจทั่วไป

หัตถกรรมอุตสาหกรรม งานส่งเสริมอุตสาหกรรม โดยศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม ภาคที่11 สงขลา ดำเนินการจัดฝึกอบรม และส่งเสริมการประกอบอาชีพงานฝีมือ โดยนำเส้นใยพืชที่มี ในท้องถิ่นมาแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น กระจูด เตย กล้วยแฝก ป่าหนัน การทำผ้าบาติก การทำเรือกอลและ ซึ่งจัดเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนขนาดเล็กรวมทั้งงานฝีมืออื่น ๆ ที่สร้างอาชีพและรายได้ใน ครัวเรือนและชุมชน

ด้านสาธารณสุข สำนักงานโครงการงานควบคุมปราบปรามโรคติดต่อและสาธารณสุข ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ โดยสำนักงานป้องกันและควบคุมโรคนำโดยแมลง ดำเนินการรณรงค์การป้องกันและกำจัดโรคเท้าช้าง ให้หมดทุกพื้นที่ในจังหวัดนราธิวาส โดยมีเจ้าหน้าที่ออกบริการเจาะโลหิตราษฎรทุกหมู่บ้าน เพื่อตรวจหาเชื้อ โรคเท้าช้างและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเท้าช้าง และรณรงค์การกินยาเพื่อป้องกันโรคเท้าช้างประจำปี ทั้งเปิดคลินิกในหน่วยงานเพื่อให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยที่เป็นโรคเท้าช้าง ทุกท่านสามารถศึกษาเรียนรู้

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดนราธิวาส และทางภาคใต้ เปิดโอกาสให้ทุกท่านได้เข้ามา

ศึกษา เรียนรู้ เกี่ยวกับกิจกรรมด้านการเกษตร เพื่อพัฒนาอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการชมงานในพื้นที่จริงของศูนย์ฯ ซึ่งมีวิทยากรให้การต้อนรับ และนำชมพร้อมทั้งวิทยากรบรรยายประจำจุด นำชมโดยนั่งรถลากพ่วง พาชมทั่วบริเวณโครงการพร้อมกันนี้ หากท่านต้องการจะชมกิจกรรมในพื้นที่ของเกษตรกรหรือศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ ก็สามารถเดินทางไปเยี่ยมชม หรือ

ฝึกปฏิบัติในพื้นที่จริงก็ได้ ซึ่งเป็นพื้นที่ ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้นำผลสำเร็จไปขยายผลการพัฒนาพื้นที่แบบบูรณาการในท้องที่อำเภอต่าง ๆ หรือหากท่านสนใจที่จะมาร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมด้านพัฒนาอาชีพหลักสูตรต่าง ๆ ที่ศูนย์ฯ จัดให้มีขึ้นในบางช่วง ก็สามารถแจ้งความประสงค์เข้าร่วมได้เช่นเดียวกัน เพราะที่นี่เสมือนเป็นบ้านของในหลวงที่ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพได้อย่างไม่สิ้นสุด โดยเฉพาะในช่วงเดือนกันยายน ของทุกปี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จัดงานประจำปีขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ทุกท่านได้เข้ามาเยี่ยมชมบ้านของพ่อ ซึ่งทุกท่านได้เรียนรู้พระราชกรณียกิจ พระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่มีต่อพสกนิกรชาวนราธิวาสและชาวภาคใต้ อันหาที่สุดมิได้